

WOJEWODA
ZACHODNIOPOMORSKI

Szczecin, 21 marca 2024 r.

P-1.4131.54.2024.AS

ROZSTRZYGNIĘCIE NADZORCZE

Na podstawie art. 91 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 40, poz. 572, poz. 1463, poz. 1688)

stwierdzam nieważność

tytułu oraz §1 ust. 2 uchwały Nr LXIV/509/2024 Rady Miejskiej w Tucznie z dnia 22 lutego 2024 r. w sprawie wysokości ekwiwalentu pieniężnego dla członka ochotniczej straży pożarnej, biorącego udział w działaniach ratowniczych lub szkoleniach pożarniczych organizowanych przez Państwową Straż Pożarną lub gminę w zakresie wyrazów: „organizowanych przez Państwową Straż Pożarną lub gminę”.

Uzasadnienie

W dniu 22 lutego 2024 r. Rada Miejska w Tucznie podjęła uchwałę Nr LXIV/509/2024 w sprawie wysokości ekwiwalentu pieniężnego dla członka ochotniczej straży pożarnej, biorącego udział w działaniach ratowniczych lub szkoleniach pożarniczych organizowanych przez Państwową Straż Pożarną lub gminę. Do Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie wpłynęła ona w dniu 29 lutego 2024 r.

Materialnoprawną podstawę podjęcia ww. uchwały stanowi art. 15 ust. 1 – 2 i art. 15a ustawy o ochotniczych strażach pożarnych¹. Zgodnie z tymi przepisami *strażak ratownik OSP, który uczestniczył w działaniu ratowniczym, akcji ratowniczej, szkoleniu lub ćwiczeniu, otrzymuje, niezależnie od otrzymywanego wynagrodzenia, ekwiwalent pieniężny (art. 15 ust. 1), zaś wysokość ekwiwalentu pieniężnego ustala, nie rzadziej niż raz na 2 lata, właściwa rada gminy w drodze uchwały. Wysokość ekwiwalentu pieniężnego nie może przekraczać 1/175 przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego brutto, ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej "Monitor Polski" na podstawie art. 20 pkt 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1251 i 1429) przed dniem ustalenia ekwiwalentu pieniężnego. Ekwiwalent pieniężny nalicza się za każdą rozpoczętą godzinę liczoną od zgłoszenia wyjazdu z jednostki ochotniczej straży pożarnej lub gotowości do wyjazdu w celu realizowania zadań, o których mowa w art. 3 pkt 7, bez względu na liczbę wyjazdów w ciągu jednej godziny, a w przypadku kandydata na strażaka ratownika OSP - za każdą rozpoczętą godzinę szkolenia. Ekwiwalent pieniężny jest wypłacany z budżetu właściwej gminy (art. 15 ust. 2). Ponadto, stosownie do posiadanych przez gminę środków finansowych ekwiwalent pieniężny przysługuje również strażakom ratownikom OSP, którzy brali udział w działaniach*

¹ Ustawa z dnia 17 grudnia 2021 r. o ochotniczych strażach pożarnych (Dz. U. z 2024 r., poz. 233).

o których mowa w art. 3 pkt 7 ustawy, tj. w zabezpieczeniu obszaru chronionego właściwej jednostki ratowniczo-gaśniczej Państwowej Straży Pożarnej, określonego w powiatowym planie ratowniczym (art. 15 ust. 1a pkt 2) oraz kandydatom na strażaków ratowników OSP, którzy ukończyli 18 lat ale nie ukończyli 65 lat, uczestniczącym w szkoleniu podstawowym przygotowującym do bezpośredniego udziału w działaniach ratowniczych (art. 15 ust. 1a pkt 1). Rada gminy może również przyznać ekwiwalent pieniężny strażakom ratownikom OSP za wykonywanie zadań innych niż wymienione w art. 15, wskazując w uchwale te zadania oraz wysokość i sposób ustalenia ekwiwalentu pieniężnego (art. 15a).

Analiza treści przywołanych unormowań prowadzi do wniosku, że prawo do ekwiwalentu pieniężnego za udział w czterech rodzajowo określonych zdarzeniach – akcji ratowniczej, działaniu ratowniczym, szkoleniu i ćwiczeniu - wynika wprost z przepisu ustawy i nie zależy od woli jakiegokolwiek podmiotu. Udział strażaka ratownika OSP w którymkolwiek ze wskazanych zdarzeń rodzi po stronie strażaka roszczenie o wypłatę ekwiwalentu. Do rady gminy należy – z woli prawodawcy wyrażonej w art. 15 ust. 2 ustawy o ochotniczych strażach pożarnych – ustalenie wysokości tego ekwiwalentu, przy czym swoboda rady w tym zakresie jest ograniczona poprzez wprowadzenie zastrzeżenia, że nie może on przekraczać *1/175 przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego brutto (...)*. Od woli organu stanowiącego gminy zależy zaś kwestia ustalenia ekwiwalentu pieniężnego za inne działania strażaków ratowników OSP oraz dla określonych wiekowo kandydatów na strażaków ratowników OSP biorących udział w szkoleniu przygotowującym do udziału w działaniach ratowniczych.

O ile więc, na podstawie art. 15 ust. 1a i art. 15a ustawy o ochotniczych strażach pożarnych rada gminy posiada pewien zakres swobody w kwestii przyznawania strażakom ratownikom OSP ekwiwalentu pieniężnego za określone czynności, to jednak nie może ograniczać prawa strażaka ratownika OSP do ekwiwalentu pieniężnego, jeśli uprawnienie takie wynika wprost z przepisów ustawy, w szczególności z art. 15 ust. 1 tego aktu.

W tym kontekście, za nieprawidłowy należy uznać §1 ust. 2 uchwały Nr LXIV/509/2024, w zakresie, w jakim wskazuje na organizatorów szkoleń i ćwiczeń pożarniczych. W unormowaniu tym Rada Miejska w Tucznie postanowiła, że: *Ustala się wysokość ekwiwalentu dla członka ochotniczej straży pożarnej, za każdą godzinę udziału w szkoleniach lub ćwiczeniach pożarniczych organizowanych przez Państwową Straż Pożarną lub gminę w kwocie 15 zł (słownie: piętnaście złotych)*. Organ stanowiący Gminy Tucznno, ustalając wysokość ekwiwalentu pieniężnego wyłącznie za udział w ćwiczeniu bądź szkoleniu organizowanym przez wskazane ściśle dwa podmioty, pominął okoliczność, że do zadań ochotniczych straży pożarnych należy nie tylko udział w szkoleniach i ćwiczeniach organizowanych przez jednostkę samorządu terytorialnego i Państwową Straż Pożarną, ale również przez inne uprawnione podmioty, a co więcej, ochotnicze straże pożarne mają za zadanie także organizowanie ćwiczeń (art. 3 pkt 6 ustawy o ochotniczych strażach pożarnych). Poczynione zatem w §1 ust. 2 uchwały zastrzeżenie, polegające na określeniu organizatorów ćwiczeń i szkoleń, stanowi nie tylko nieuprawnione przekroczenie delegacji ustawowej, ale prowadzi również w konsekwencji do pozbawienia strażaka ratownika OSP tego ekwiwalentu w przypadku, gdy weźmie on udział w ćwiczeniach organizowanych przez samą ochotniczą straż pożarną, a także w szkoleniu lub ćwiczeniu organizowanym

przez inny uprawniony podmiot. Takie działanie niewątpliwie stanowi istotne naruszenie prawa.

Z tych samych względów za wadliwą uznać należy część tytułu uchwały Nr LXIV/509/2024 w sprawie wysokości ekwiwalentu pieniężnego dla członka ochotniczej straży pożarnej, biorącego udział w działaniach ratowniczych lub szkoleniach pożarniczych organizowanych przez Państwową Straż Pożarną lub gminę, wskazującą na Państwową Straż Pożarną i gminę jako organizatorów szkoleń, za udział w których strażakom ochotnikom przysługuje ekwiwalent pieniężny.

Niezależnie od powyższych uchybień, zauważyć trzeba, że tytuł przedmiotowej uchwały błędnie wskazuje, że dotyczy ona tylko kwestii ekwiwalentu pieniężnego za udział w działaniach ratowniczych i szkoleniach pożarniczych, podczas gdy w §1 tego aktu uregulowano wysokość ekwiwalentu przysługującego strażakom ochotnikom za udział we wszystkich działaniach wymienionych w art. 15 ust. 1 ustawy o ochotniczych strażach pożarnych, tj. akcjach ratowniczych, działaniach ratowniczych, szkoleniach i ćwiczeniach.

Wobec przedstawionej powyżej argumentacji, konieczne i w pełni uzasadnione jest stwierdzenie nieważności §1 ust. 2 oraz tytułu uchwały Nr LXIV/509/2024 Rady Miejskiej w Tucznie z dnia 22 lutego 2024 r. w sprawie wysokości ekwiwalentu pieniężnego dla członka ochotniczej straży pożarnej, biorącego udział w działaniach ratowniczych lub szkoleniach pożarniczych organizowanych przez Państwową Straż Pożarną lub gminę w zakresie wskazanym na wstępie niniejszego rozstrzygnięcia nadzorczego.

Na rozstrzygnięcie nadzorcze przysługuje skarga do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Szczecinie. Skargę wnosi się do Sądu za pośrednictwem Wojewody Zachodniopomorskiego, w terminie 30 dni od dnia otrzymania przedmiotowego rozstrzygnięcia.

I Wicewojewoda Zachodniopomorski
Bartosz Brożyński

Otrzymują:

- 1) Rada Miejska w Tucznie,
- 2) aa.